

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КРАЄЗНАВЧО-ГЕОГРАФІЧНИХ
ЕКСКУРСІЙ**

Рівень освіти – другий (магістерський рівень)
Освітня програма Середня освіта (Географія)
Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.07 Географія
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
географії та природознавства
Протокол № 8 від “28” лютого 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Технологія організації краєзнавчо-географічних екскурсій
Викладач (-і)	Червінський Андрій Іванович
Контактний телефон викладача	066 876 02 34
Е-mail викладача	andrii.chervinskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	6 кред., 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Технологія організації краєзнавчо-географічних екскурсій» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Географія). Туризм є однією з найприбутковіших галузей світової економіки, а також посідає перше місце серед галузей світового господарського комплексу за обсягом експорту товарів і послуг. Предметом вивчення навчальної дисципліни є система наукових знань про теоретичні й методичні аспекти музеезнавства, підготовки екскурсій, техніки їх проведення, напрями й форми розвитку екскурсійної діяльності в конкретних просторово-часових умовах.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання дисципліни «Технологія організації краєзнавчо-географічних екскурсій» є формування у студентів знань про технологію та організаційні особливості туристичної діяльності, а саме: нормативну базу туристичної діяльності, технологію створення екскурсійного продукту, особливості організації відпочинку, соціально-психологічні особливості туристичної діяльності.</p> <p>Основними завданнями дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – засвоєння теоретичних і практичних засад створення екскурсії та організації екскурсійних послуг; – набуття навичок аналізу і планування діяльності підприємств, що мають надавати екскурсійні послуги; – аналіз історичних аспектів і сучасного стану туристсько-екскурсійної і музейної діяльності в Україні та світі. <p>Згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зміст предмета та об'єкта вивчення курсу, його теоретико-методологічну базу дослідження, яка розкриває сутність, основні ознаки, функції екскурсій, класифікації екскурсій за метою, завданням та формою проведення, формування екскурсійної тематики з урахуваннями найбільш повного задоволення попиту споживачів на екскурсійні послуги; – історичні аспекти становлення та розвитку екскурсійної та музейної справи в Україні та світі; – сучасний стан та проблеми туристсько-екскурсійної діяльності в умовах ринкової економіки; – основні поняття екскурсійної методики, технологічні процеси створення нової екскурсії з урахуванням міждержавного стандарту ДЕСТ 28681.1–95 туристично-екскурсійного обслуговування; – туристичні послуги. Загальні вимоги, методичні прийоми показу, розповіді та техніки проведення екскурсій; – особливості проведення музейних екскурсій, екскурсій для різних груп населення з 	

урахуванням вікових особливостей екскурсантів;

вміти:

– аналізувати основні етапи становлення та розвитку екскурсійної та музейної справи в Україні та світі. Використовувати елементи педагогіки та психології в екскурсійній практиці для підвищення рівня та ефективності сприйняття та засвоєння екскурсійного матеріалу;

– формувати екскурсійну тематику з урахуванням вікових особливостей екскурсантів. Користуватися екскурсійною методикою, яка включає застосування науково-обґрунтованих прийомів і способів підготовки та проведення екскурсій для ефективного засвоєння екскурсійної тематики;

– при створенні нової екскурсії студенти повинні вміти визначати мету, завдання та тему екскурсії, правильно вибрати об'єкти показу, їх кількість та послідовність показу, вміти створювати технологічну документацію: маршрут екскурсії, технологічну картку, контрольний текст, «портфель екскурсовода», карток (паспортів) екскурсійних об'єктів, список літератури та інших джерел екскурсійного матеріалу розкриваючи тему екскурсії;

– у ході вивчення курсу студенти повинні ознайомитися з рівнями професійної майстерності екскурсовода та технікою ведення екскурсій. На основі критеріїв оцінювання екскурсії, вміти проводити аналіз якості надання екскурсійних послуг.

4. Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання, педагогічні ситуації та практичні проблеми в галузі географічної освіти із застосуванням сучасних технологій та методів дослідження.

ЗК 07. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу у процесі виявлення та оцінки педагогічних ситуацій, вироблення рішень щодо їх усунення.

ЗК 08. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК 03. Здатність до розвитку учнів основної і старшої школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості й соціальні чинники розвитку.

СК 11. Здатність застосовувати здобутий досвід регіональних досліджень під час організації краєзнавчих досліджень та проєктної діяльності у середній школі.

5. Результати навчання

ПРН 01. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички у науково-педагогічній діяльності, враховуючи індивідуальні особливості здобувачів освіти.

ПРН 09. Здатність до творчого пошуку під час організації краєзнавчо-туристичної роботи, нестандартного розв'язання освітніх педагогічних проблем і ситуацій.

ПРН 11. Уміння організувати краєзнавчі дослідження з географії в середній школі.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 6 кредитів, 180 годин

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	22
семінарські заняття / практичні	36
самостійна робота	122

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ вибірковий
3	014 Середня освіта	2	вибірковий

(Географія)			
Тематика курсу			
Тема, план	Форма заняття	<u>Завдання, год</u>	<u>Термін виконання</u>
Тема 1. Історичні аспекти становлення й розвитку екскурсійної діяльності в Україні та світі.	Лекція 1/ Практична робота № 1	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 2. Сучасні класифікації екскурсій.	Лекція 2/ Практична робота № 2	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 3. Методика підготовки екскурсій.	Лекція 3/ Практична робота № 3	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 4. Методика проведення екскурсій.	Лекція 4/ Практична робота № 4	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 5. Діяльність екскурсовода.	Лекція 5/ Практична робота № 5	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 6. Особливості проведення екскурсій для різноманітних груп населення.	Лекція 6/ Практична робота № 6	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 7. Особливості організації та проведення оглядових екскурсій по місту.	Лекція 7/ Практична робота № 7	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 8. Особливості організації та проведення екскурсій на історичну й архітектурну тематику.	Лекція 8/ Практична робота № 8	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 9. Особливості організації та проведення мистецтвознавчих і літературних екскурсій.	Лекція 9/ Практична робота № 9	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 10. Особливості організації та проведення музейних екскурсій.	Лекція 10/ Практична робота № 10	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 11. Природознавчі й географічні екскурсії.	Лекція 11/ Практична робота № 11	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 12. Організація екскурсійної справи у музеях та в практиці	Практична робота № 12	Тестові завдання/ захист практичної роботи/	Згідно розкладу

культурологічного туризму		2 год	
Тема 13. Сучасний стан і перспективи розвитку екскурсійної справи в Україні.	Практична робота № 13-14	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 14. Психологічні основи екскурсійної діяльності.	Практична робота № 15-16	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 2 год	Згідно розкладу
Тема 15. Професійна майстерність екскурсовода.	Практична робота № 17	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 4 год	Згідно розкладу
Тема 16. Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування	Практична робота № 18	Тестові завдання/ захист практичної роботи/ 4 год	Згідно розкладу
7. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	50 балів студент отримує під час проведення практичних занять; ще 50 балів студент отримує за складання заліку.		
Вимоги до письмової роботи	Білет містить 4 описові запитання та тестові завдання. Описові теоретичні питання мають бути розписані тезисно, лаконічно та послідовно. Після написання роботи проходить усний захист (вибірково за необхідності).		
Семінарські заняття	Кожне практичне заняття оцінюється в 5 балів, 10 балів студент може отримати за оформлення і презентацію індивідуального завдання. Без захисту індивідуальної роботи студент не допускається до здачі екзамену.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Під час навчання на практичних заняттях отримати не менше 25 балів, а також, обов'язково захистити індивідуальну роботу згідно обраної тематики.		
8. Політика курсу			
<p>Всі аудиторні та самостійні заняття проводяться з дотриманням етичних стандартів професії. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.</p> <p style="text-align: center;">Політика щодо академічної доброчесності</p> <p>Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності</p>			

регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагиату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагиат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf>

Політика щодо перекладання змістових модулів та оскарження оцінювання

Ліквідація академічної заборгованості, перекладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бабарицька В. К. Екскурсознавство і музеєзнавство : навчальний посібник / В. К. Бабарицька, А. Я. Короткова, О. Ю. Малиновська. – Київ : Альтерпрес, 2007. – 464 с.
2. Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 178 с.
3. Кіптенко В. К. Організація екскурсійних послуг : підручник / В. К. Кіптенко, О. Ю. Малиновська. – Херсон : Олдіплюс, 2018. – 518 с.
4. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі : навч.-метод. посібник / О. Д. Король. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 144 с.
5. Литовченко І. В. Організація туризму (Організація екскурсійної діяльності) : навч.-метод. посібник / І. В. Литовченко. – Полтава : ПУЕТ, 2017. – 48 с.
6. Нездоймінов С. Г. Організація екскурсійних послуг: навчально-методичний посібник / С. Г. Нездоймінов. – Одеса : Астропринт, 2011. – 216 с.

7. Організація туризму (Організація екскурсійної діяльності) : навчально-методичний посібник / І. В. Литовченко. – Полтава : ПУЕТ, 2017. – 48 с.
8. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності : підручник / М. М. Покоłodна ; Харків. нац. ун-т міськ. госпва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 180 с.
9. Савина Н. В. Экскурсоведение : учебное пособие / Н. В. Савина. – Минск : БГЭУ, 2009. – 256 с.
10. Федорченко В. К. Історія екскурсійної діяльності в Україні : навч. посіб. / В. К. Федорченко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексійко. – Київ : Кондор, 2010. – 164 с.

Допоміжна література:

11. Абрамов В.В., Покоłodна М.М. Проблеми удосконалення системи підготовки і менеджменту персоналу екскурсійної сфери туристської галузі України / Коммунальное хозяйство городов. Научно-технический сборник. Вып. 75. Сер.: Экономические науки. К.: «Техніка», 2007. С. 203-211.
12. Седова Н. А. Культурно-просветительный туризм: Учебное пособие. М.: Советский спорт, 2003. – 96 с.
13. Федорченко В. К., Костюкова О. М., Дьорови Т. А., Олексійко М. М. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. посібник. К.: “Кондор”. 2004. 166 с.
14. Хусконен Н. М., Глушанок Т. М. Практика экскурсионной деятельности. СПб.: «Издательский дом Герда», 2006. 208 с.

Викладач

А.І. Червінський